

Bevarande och publicering av Tredje testamentet

1. Inledning

I *Kosmos* nr 2 talade vi om planerna för den framtida förmedlingen av *Tredje testamentet* via institutets hemsida.

Just nu är vi i full gång med att sälja Martinusböcker via vår nya webshop, som finns på adressen shop.martinus.dk eller via www.martinus.dk. Samtidigt arbetar vi vidare med att göra innehållet i böckerna tillgängligt så att de kan läsas online på hemsidan.

I denna artikel berättar vi om institutets arbete med att bevara och publicera Martinus verk. Det har under de senare åren funnits ett växande intresse för detta arbete, och vi är glada att fördjupa informationen kring detta. I vår ändamålsparagraf heter det om dessa uppgifter, att vi ska ”bevara Martinus samlade verk oförändrat, som det föreligger från hans sida” och vi ska ”göra det tillgängligt för intresserade, bl.a. genom publicering och översättning under betryggande former”.

Som det framgår av det följande, så innebär dessa uppgifter en tämligen omfattande och minutiös arbetsinsats med att publicera detta stora kosmiska verk. Redan de i dag utgivna böckerna omfattar tusentals textsidor, som Martinus skrev ner genom sitt mer än 50-åriga andligt-vetenskapliga författarskap. Härtill kommer hans många föredrag, svar på frågor, brev och andra texter. Uppgifterna ska också ses i ljuset av att de tusentals textsidorna inte endast publiceras på det utbrednings-

mässigt mycket lilla danska originalspråket. De allra flesta av framtidens intresserade kommer att läsa dem i översättning till andra språk.

Här nedan beskriver vi principerna för det viktiga arbetet med texterna och inleder med att berätta lite om det historiska förloppet. Därutöver förbereder institutet en mer omfattande och detaljerad redogörelse, som kommer att läggas ut på www.martinus.dk.

2. Lite om det historiska

Det var kännetecknande för Martinus att han alltid arbetade mycket grundligt och omsorgsfullt med innehållet i sina manuskript, och detta arbete fortsatte då manuskripten skulle tryckas. Men det var oundvikligt att det efter utgivningen av de första tryckta utgåvorna fortfarande återstod en rad mindre fel att rätta, varav många uppstått i samband med konverteringen till boktryck. Martinus arbetade därför vidare tillsammans med sina medarbetare med att fånga upp och rätta de kvarvarande felen, och dessa rättelser har gradvis kommit med i de senare upplagorna av böckerna. Som exempel kan nämnas att *Livets Bog 1* utgavs första gången år 1932 och därefter kom den i nya upplagor fem gånger under Martinus tid, nämligen åren 1950, 1956, 1962, 1968 och 1980. Boken blev därefter år 1981 utgiven på ”Borgens Forlag” med samlingstiteln *Tredje testamentet* och är senare utgiven på nytt åren

1986, 1992 och 2003. Förstautgåvorna är således inte de sista som förelåg från Martinus sida.

Vi visar här i artikeln några typiska exempel på de fel som är rättade sedan förstautgåvorna (se bilaga 1 och 2). De allra flesta är som nämnt banala skriv- och korrekturfel, men det har också fångats upp enstaka betydande innehållsmässiga fel. Det är lyckligtvis så, att läsarna sällan har fäst sig vid felen, och de har inte berört den meningssmässiga förståelsen av det kosmiska budskapet. Orsaken till att Martinus fortsatte att rätta, har utan tvivel varit att han inte bara ville korrigerera förbisedda fel från sina originalmanuskript, utan också i hög grad de ”tekniska” fel som inte härstammade från hans manuskript, och som hade uppstått i samband med att de skulle tryckas, jfr nedan.

Varför fanns det fortfarande fel?

För att förstå orsaken till att det fortfarande förekommer tämligen många fel i böckerna, bör man tänka på den omständliga process som krävdes med dåtidens metoder, när man skulle omsätta ett manuskript till färdigt boktryck. Martinus skrev alla sina manuskript på en vanlig skrivmaskin, och han tillfogade gärna ändringar och rättelser med handskrift. Manuskripten blev levererade till boktryckaren som ”satte” texterna och sände dem tillbaka för korrektur. Under den processen uppstod alltid många läs- och sättningsfel som i sin tur måste fångas upp och rättas av korrektoret. Martinus företog själv korrekturläsning tillsammans med sina medarbetare, och han utnyttjade tillfället att också företa några innehållsmässiga ändringar. Genom att läsa korrektur i flera omgångar blev de flesta ändringarna infogade och felen rättade, innan böckerna trycktes första gången. Men det var oundvikligt med de stora textmängderna att en rad fel

blev uppfångade först senare. Vi visar exempel på att enstaka mindre fel i förhållande till originalmanuskripten faktiskt blev rättade först efter det att vi, med anledning av de senare årens digitaliseringsarbete, fått möjlighet att företa en mycket grundlig efterkontroll av alla texter.

Rättskrivning

En annan typ av ändringar är den nya rättskrivning som Martinus valde att gå över till under sitt författarskap. Han följde den nya rättskrivningsreform som kom år 1948, vilket bl.a. betydde att han gick bort från att skriva substantiv med stor bokstav, han skrev ”å” i stället för ”aa”, ”skulle/ville” i stället för ”skulde/vilde” o.s.v. Övergången skedde gradvis. År 1948 var Martinus fortfarande mitt i arbetet med *Livets Bog* och valde att skriva vidare på detta verk med den gamla rättskrivningen. Men *Den eviga världsbilden* skrevs med den nya rättskrivningen, och då *Bisättning* utgavs i bokform år 1951, efter att tidigare varit publicerad med den gamla rättskrivningen i *Kosmos*, beslutade han att den skulle ändras till ny rättskrivning. Detsamma skedde också med återutgivningen av flera av småböckerna.

Under de mer än 50 år Martinus arbetade med sina texter, valde han således att rätta sig efter den språkliga utvecklingen i samhället. I konsekvens med denna hållning blir verken i dag uppdaterade och återutgivna med ny rättskrivning. På motsvarande sätt blir alla översättningar av verken utgivna med den rättskrivning som gäller inom de enskilda språkområdena.

Det var på det hela taget karaktäristiskt för Martinus arbete med texterna, att han var ”kategorisk” vad gäller bevarandet av innehållet och ”pragmatisk” när det gällde den yttre presentationsformen.

Martinus:

18 bitar Baskerville
10 pikt.DEN SEKUNDÄRE OG DEN PRIMÄRE OPSTANDELSEOmkring Jesu Opstandelse af Graven.

Naar man i den kristne Verden fejrer Paaskedag, er det som bekendt til Minde om en ejendommelig Begivenhed, der for nitten Hundrede Aar siden fandt Sted i Jerusalem, nemlig "Jesu Opstandelse". Som vi ved fra Bibelen, blev Jesus korsfæstet og gennemstukket med et spyd, for at man kunde være sikker paa, at han var død. Han blev derefter nedtaget af Korset og begravet i en Klippehule. En vældig Stenblok blev sat for Graven, ligesom der ogsaa omkring denne blev sat en solid Soldatervagt. Dette skete Langfredag Aften, men ikke desto mindre skete der det mærkelige, at Søndag Morgen fandt man Vagten forvirret, og Graven aabnet, og mystiske Væsener i Graven fortalte, at Jesus ikke var der, men opstaaet fra Døde". Dette blev saa igen lidt senere bekræftet, idet Jesus blev genkendt af sine Venner, først af Marie Magdalene og siden af de to Disciple, der var paa Vej til Emmaus, der siden kom for dem alle sammen. En Dag, da de var forsamlede i et Rum med aflåseede Døre af Frygt for Jøderne, viste Jesus sig levende midt iblandt dem, talende til dem og lod Thomas føle Naglegabene og de øvrige Marker af Korsfæstelsen paa sit Legeme.

Denne mystiske Begivenhed har givet Anledning til mange forskellige

Utdrag ur korrektur på manuskriptet till artikeln "Den sekundära och primära uppståndelsen". Korrekturet visar övergången till den nya rättskrivning som infördes år 1948. Artikeln blev återgiven med ny rättskrivning i Kosmos 5-6, 1949.

Bättre dokumentation och kontroll

Det pragmatiska har dessvärre betytt, att det historiskt sett inte blev företaget en full systematisk dokumentation och kontroll av de företagna rättelserna i texterna, så som vi gör det idag. Vi visar i bilaga 2 ett exempel på att det finns bevarade "rättningslistor" från Martinus tid, men många av ändringarna blev annars endast infogade på korrekturark av böckerna och de har endast vid få tillfällen blivit bevarade. Dessvärre har vi också måst konstatera att det tidigare förekommit några olyckliga tillfällen där kontrollen av korrekturrättelserna inte var god nog. Det rör sig om tillfällen då man inte bara har rättat uppenbara tryck- och

korrekturfel, men också har korrigerat några ord och uttryck på ett sätt som inte överensstämmer med Martinus önskan. Ett exempel på det är 1989 års utgåva av *Bisättning*. Allt har skett i bästa avsikt och har inte ändrat andemeningen i texterna. Men det är ändå i klar strid mot de riktlinjer från Martinus som hela vårt arbete ska bygga på.

För att bl.a. råda bot på dessa brister, blev det i slutet av 1990-talet upprättad en "språkgrupp" på institutet. Denna grupp har utfört en mycket stor insats och har bl.a. gått på djupet med de riktlinjer och den dokumentation som finns från Martinus tid. Resultatet av gruppens insats är att *Tredje testamentet* i dag kommer att föreligga i en

långt mer genomkontrollerad och väldokumenterad form än det varit möjligt tidigare i verkets historia.

3. Språkgruppens arbete

Språkgruppen ska i samarbete med rådet säkra att texterna återges så korrekt som möjligt, utifrån de källtexter och riktlinjer som föreligger från Martinus. Bland uppgifterna kan nämnas:

- a) Alla texter blir konverterade till digital form, och de digitala utgåvorna används både till tryckning av böckerna och till publicering på annat sätt.
- b) Digitaliseringen omfattar inte bara de senaste utgåvorna, utan också alla tidigare utgåvor av de enskilda böckerna. Därmed kan det dokumenteras ord för ord vad som har ändrats sedan de tryckta förstautgåvorna.
- c) Rättelser i texterna blir dokumenterade på utförliga rättningslistor (se exempel i bilaga 1).
- d) Alla korrigeringar i texterna företas efter noga fastslagna riktlinjer, som är beskrivna i det vi kallar för ”rättskrivningsvägledningen”.

Till dessa riktlinjer ska sägas att de bygger på Martinus krav på att bevara verken med oförändrat innehåll, samtidigt som de i sin yttre form blir publicerade t.ex. med ny rättskrivning, ny modern layout och anpassade till nya digitala medier.

Balansen mellan dessa hänsyn är inte entydigt given på förhand, och framtidens Martinus-forskare kommer utan tvivel att kunna bidra med flera förslag härpå; och man kan t.o.m. föreställa sig att avvägningen mellan dessa båda hänsyn över tid utvecklas och ändras.

Vi ska därför inte hävda att vi har funnit den slutliga lösningen, men de nuvarande riktlinjerna är baserade på grundliga överväganden och undersök-

ningar i samarbete mellan språkgruppen respektive de tidigare och nuvarande rådsmedlemmarna.

Vi fördjupar uppgifterna här nedan, men talar först i korthet om hur det ursprungliga källmaterialet bevaras på institutet.

4. Bevarandet av det ursprungliga källmaterialet

Det fysiska bevarandet omfattar Martinus ursprungliga manuskript, symbolerna och alla upplagorna av de publicerade böckerna. Institutet sörjer för att de arkiveras under betryggande förhållanden, däribland att det i nödvändig omfattning sker i säkrade och klimatövervakade rum. På samma sätt bevaras brev, band-, foto- och filmmaterial.

Dessutom utnyttjas den digitala tekniken till att göra elektroniska kopior både av de ursprungliga manuskripten och det övriga efterlämnade materialet. På sikt är det meningen att mycket av detta material kan göras tillgängligt för sakens intresserade på institutets hemsida eller i form av egentliga utgivningar. Detta stora digitaliseringsarbete försiggår med hjälp av många frivilliga medarbetare och är långt framme, men ändå långt från färdigt.

5. Rättningar och rättningslistor under Martinus tid

Vi visar exempel på de historiska rättningarna i bilaga 2. Vid återutgivningen av *Bisättning* år 1978 kan man se att Martinus gärna ville rätta både innehållsmässiga fel, diverse småfel och införa likartad stavning på vissa ord och begrepp. Av dessa rättningsblad, som Martinus skrivit under tillsammans med Bertil Ekström, framgår det också att *Livets Bog 5, 6 och 7* på motsvarande sätt blivit genomgångna och rättade under åren 1972–1974. Vi vet att det före Bertils tid har funnits

andra medarbetare som företagit liknande rättelser i böckerna tillsammans med Martinus. Man kan också se att det i gamla återutgivningar av *Livets Bog* har tillfogats rättningslistor längst bak i böckerna med nya ändringar av texten. Martinus hade alltså en önskan att texten skulle vara rättskrivningsmässigt korrekt och att mindre korrekturettelser kunde företas i böckerna. Det lyckades bara inte den gången att bevara en full dokumentation av alla de rättelser han själv var med om att företa.

Men vi kan se att han lade vikt på en mycket grundlig behandling av texterna, och att innehållsmässiga rättelser endast under helt speciella tillfällen kunde komma in fråga. Det framgår av

flera uttalanden till medarbetarna, och vi har bl.a. återgivit ett karaktäristiskt tillkännagivande från ett rådsmöte (se också Samarbejdsstrukturen punkt 13.6):

Det blev återigen fastslaget att bortsett från uppenbara tryckfel, (t.ex. invidid/individ), får det inte ändras i verken utan Martinus personliga medverkan. Martinus menar för övrigt, att det knappast finns grund för att rätta någonting. Denna mening blev klart tillkännagiven, efter det att det blivit framlagt enskilda exempel, där det från olika håll hade funnits tvivel om riktigheten i texten. Martinus uttalade klart, att ifall han efter att ha sett närmare på saken fann anledning till att ändra enstaka ting, skulle han naturligtvis rätta dem,

Korrektur

Bedes meget nøje gennemlæst.
Trykkeriet hæfter ikke for evt. Fejl.

(Korrektorens Underskrift).

af deres gode Handlemaader. En saadan Manifestationsmaade vilde jo i Henhold til det førnævnte ikke være ~~dens~~ „Frelse“, men ~~dens~~ absolte „Fortabelse“. En Befrielse fra Mørket kan absolut kun finde Sted gennem Afstaaelse fra de Realiteter eller Aarsager, af hvilke Mørket er Virkninger. Med sit eget at paavise, hvorledes en saadan Afstaaelse manifesteres, med sin praktiske Væremaade at udtrykke en saadan Kærlighed til Alt og Alle, at Guds Nærhed føles ikke alene i Lyset, men ogsaa gennem Mørket, at paavise, at dem, som hader og forfølger en, ogsaa er en Aabenbaring af Gud, at afsløre sit Væsen som værende Eet med Faderens og manifestere sin Udødelighed, kosmiske Bevidsthed eller „Den hellige Aand“, er den Basis, paa hvilken en Verdensgenløser genløser Verden. Menneskehedens Tilegnelse eller Udvikling af denne Verdensgenløserens Væremaade er dens „Frelse“, og absolut kun den alene.

Der findes ganske noget, der hedder „Syn-
dernes Forladelse“, men denne træder absolut

deres
deres

P. Liv

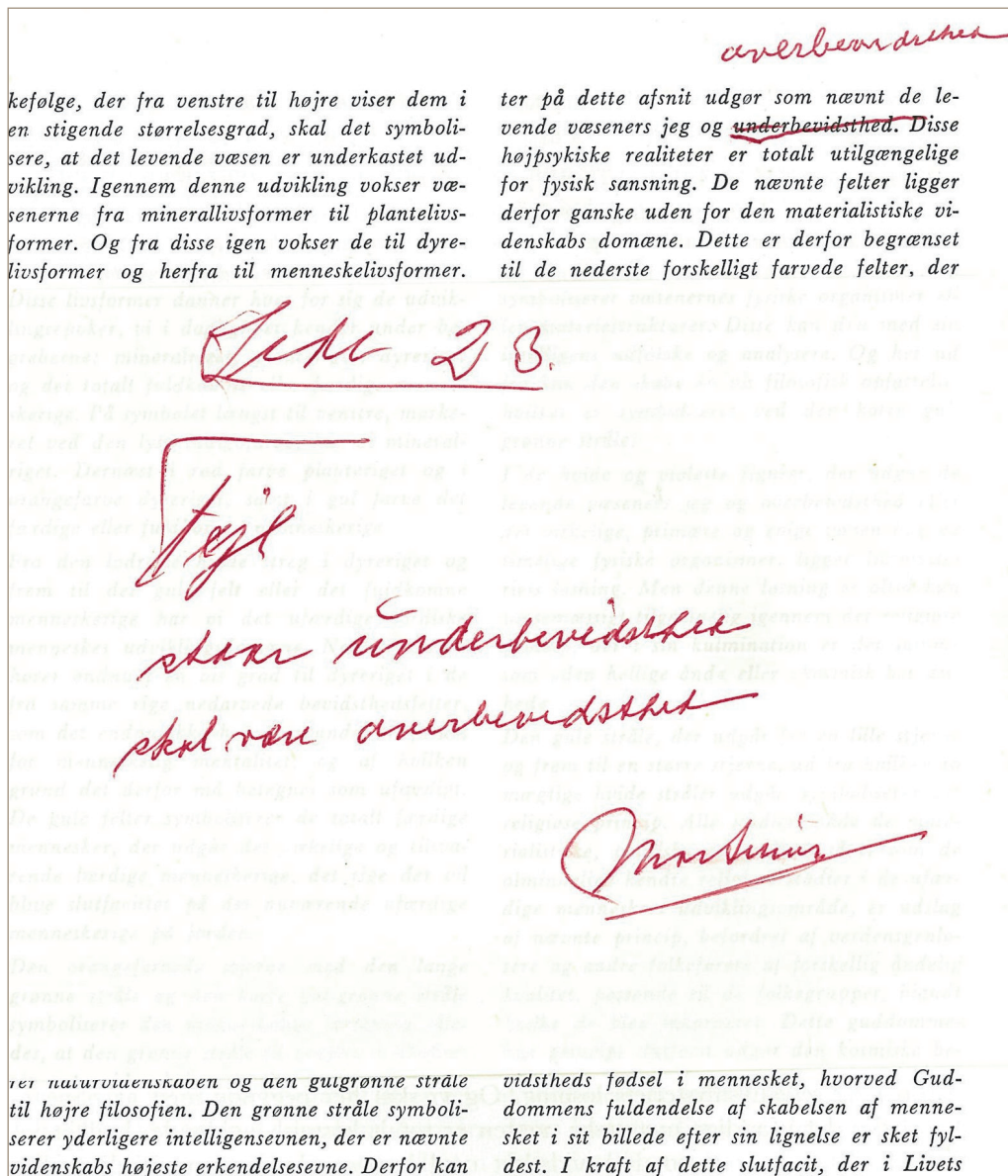
X

miss

Utdrag ur ett korrekturark som sändes från tryckeriet till Martinus i samband med utgivningen av småboken Påsk år 1942. Påsk utkom första gången som en artikel i Kosmos år 1934. Som man kan se, har Martinus med rött anmärkt på flera ställen där sättern har gjort fel och där Martinus själv har bidragit med rättelser av texten.

men han var helt säker på, att det endast kunde vara tal om några enstaka ting. Det blev fastslaget som helt orubb- ligt, att det inte får företas rättelser, heller inte vid översättning, utan Martinus medverkan. (Rådsmötesreferat 16/3 1976)

Det var således avgörande för Martinus att innehållet i texterna inte blev ändrade i de danska eller i de översatta böckerna.

Exempel på korrekturrättelse av Martinus i hans egen bok, Det Evige Verdensbillede 1, st. 4.7, från minnesrummen på institutet: "underbevidsthed" ändras till "overbevidsthed". Rättningen blev genomförd vid bokens återutgivning år 2001.

6. De nuvarande rättningslistorna

Med våra dagars digitala teknik företar vi en elektronisk jämförelse av alla de inskannade textsidorna från utgivning till utgivning, så att det framgår i varje detalj vilka ändringar som har skett sedan förstautgåvorna. Utifrån denna jämförelse skapas elektroniska rättningslistor som dokumenterar de uppstådda småfel och de ändringar, som under tidens lopp har företagits. I bilaga 1 visas som exempel några utdrag från rättningslistan till *Livets Bog 1*. Denna lista kan ses i sin fulla längd när institutets fördjupade redogörelse blir utlagd på vår hemsida.

Vid textjämförelse kan vi också se de tidigare nämnda olyckliga småändringar som inte borde ha företagits. Tack vare den systematiska kontrollen, fångar vi upp sådana olyckliga tillfällen och rättar tillbaka till den ursprungliga texten.

Det säger sig självt, att det med den omfattande textkontrollen är tal om ett oerhört tidskrävande och detaljerat arbete, som vi i dag rejält har tagit tag i, men som ännu kräver år för att slutföra.

De utförliga rättningslistorna utgör ett viktigt historiskt källmaterial, som kommer att användas av Martinusforskare i framtiden.

7. Presentationsformen

Den tekniska utvecklingen på bokområdet går mycket fort, och det lästa mediet är inte detsamma i dag som för några år sedan. Fler och fler böcker köps och laddas ner från internet i digitala versioner (e-böcker) som kan läsas på pc eller skrivas ut hemma. Och som avlösning till papperstrycket lanseras det redan nu tunna bärbara digitala läsmedier, på vilka det kan lagras tusentals textsidor. Många vill gärna ha snabb och bekväm tillgång till både läs-

ning och sökning i litteraturen överallt där de befinner sig.

Denna utveckling fortsätter och ställer stora krav på den framtida presentationsformen av *Tredje testamentet*, och det har den naturliga konsekvensen, att det inte är formen utan innehållet i verket som skall förbli oförändrat. Redan år 1933 skrev Martinus i *Kosmos* om den skillnad det kan ligga i att studera hans verk som "andlig forskare" respektive som "stilforskare". Han slutade med att skriva: ... "Först när den djupare meningen i *Livets Bog* blir till huvudsak, och stilen och formen blir till en bisak för läsaren, då upplever han "den helige anden" genom nämnda bok" (*Artikelsamling 1, punkt 7.18*).

8. Förstautgåvor av *Livets Bog*

Det faktum att *Tredje testamentet* blir översatt till andra språk med nutidens rättskrivningsregler, och att texterna förmedlas med hjälp av ny och modern teknik, blir den naturliga konsekvensen att den yttre presentationsformen kommer att förändras över tid. När böckerna återutges i dag, anpassas den yttre formen därför i takt med denna förändring.

Institutet har emellertid fått enstaka hänvändelser från intresserade som gärna vill läsa förstautgåvorna av böckerna, alltså utgåvor med gammal rättskrivning och som 100 % följer den dåvarande pagineringen, avstavningen, sättningen o.s.v. För dessa historiskt intresserade läsare kan vi erbjuda tryckta danska förstautgåvor, då institutet fortfarande har ett mindre antal begagnade böcker till salu. Som nämnts i vårt inlägg i *Kosmos* nr 2, 2009, kommer vi också efter hand att göra förstautgåvorna tillgängliga på den historiska avdelningen av vår nya hemsida, så att de särskilt intresserade kan studera dem där. Om det dessutom finns behov för nytryckning av förstautgåvorna i

bokform, kommer att bero på det framtida behovet.

9. Rättskrivningsvägledningen

I arbetet med att bevara och publicera Martinus texter följer vi i dag en uppsättning fastslagna riktlinjer, som säkrar att behandlingen av texterna sker på ett enhetligt och välkontrollerat sätt. Dessa riktlinjer är beskrivna i vår "rättskrivningsvägledning" som språkgruppen har arbetat med sedan år 2002. I det följande återger vi några få utdrag ur denna vägledning. Den utgör ett rätt omfattande och detaljerat arbetsmaterial, som kommer att kunna läsas i sin helhet när vår samlade redogörelse kommer ut på hemsidan. Det ska tillfogas att det finns en motsvarande vägledning för bearbetning av Martinus föredrag till artiklar, då han hade speciella önskemål om hur det talade ordet i föredragen ska omsättas till skriftspråk.

Grundläggande utgångspunkt

Den grundläggande utgångspunkten i rättskrivningsvägledningen är att innehållet i Martinus verk ska bevaras oförändrat. *Betydelsen och det andliga innehållet får inte ändras.* Endast undantagsvis kommer innehållsmässiga rättelser vara nödvändiga, och vid de tillfällena ska rättelsen följas av en fotnot i boken (se exempel i bilaga 1).

Så kallade "allmänna" korrekturrättningar som man normalt skulle göra utifrån de gällande rättskrivningsreglerna från "Dansk Sprognævn" företas inte. Texten kan normalt utan problem läsas och förstås, även om den inte är 100 % riksdansk eller strikt uppfyller de grammatiska reglerna. Martinus språk och speciella stil kommer för all framtid vara det karaktäristiska kännetecknet för hans personliga uttryckssätt.

Ändringar med rättningslista

Utöver de nämnda "fotnotsrättelserna" kan det endast rättas småsaker som rådet värderar att Martinus skulle ha godkänt, om han hade varit uppmärksam på dem. Det rör sig om typiska korrekturfel eller språkliga fel, som kan ge anledning till missförstånd eller verka distraherande för läsaren. Här ska det inte skrivas fotnoter, men ändringarna registreras på rättningslistorna. Det kan vara typiska tryck- och stavfel, saknat småord, uppenbara kommafel, bristande kursivering, avsaknad av anföringstecken m.m. (se exempel i bilaga 1).

Alla rättelser dokumenteras på rättningslistorna, så att man alltid kan gå tillbaka och se vad som är rättat och när.

10. Framtiden

Med denna orientering hoppas vi att sakens intresserade har fått en liten inblick i det stora och tidskrävande arbete som görs för att dokumentera verkens historik för eftervärlden. Vi vill med glädje också framöver informera om detta arbete och de många möjligheter framtiden kommer att bjuda på, inte minst när det gäller användandet av nya digitala medier.

För ögonblicket arbetar institutet, som en speciell uppgift, med att skanna in äldre nummer av *Kosmos* och *Kontaktbrev* på flera språk. De kommer löpande att bli utlagda på institutets hemsida som sökbar text. På samma sätt kommer verken på de andra språken också efter hand att bli tillgängliga som elektroniskt sökbara texter.

*Med kärleksfull hälsning
Rådet*

Frågor rörande språkarbetet på Martinus Institut är alltid välkomna och kan riktas till Torben Hedegaard från språkgruppen, e-post: torben@martinus.dk.

Översättning: Lars Östnäs

Bilaga I. Utdrag från rättningslistan till *Livets Bog I*, återutgiven år 2003.

Sted	Tekst i 1. udgaven fra 1932	Tekst i udgaven fra 2003	Kommentar
Stk. 14, nederst	Men da nævnte Opfattelse jo ikke skabes af deres Villie, men af deres til Dato selvoplevede Erfaringsmateriale, og dette, som allerede nævnt, er af en saadan Karakter, at det endnu ikke har kunnet skabe Basis for en kulminerende Kærlighedsevne, og [...] derfor heller ikke kan være i Besiddelse af <i>en mod alle Felter rettet Tolerance</i> , saa bliver de samme Væsener nødsaget til eventuelt paa flere Felter endog at være mine <i>Modstandere</i> , ganske uanfægtet af hvormeget de saa end maatte ønske at være det modsatte.	Men da nævnte opfattelse jo ikke skabes af deres vilje, men af deres til dato selvoplevede erfaringsmateriale, og dette, som allerede nævnt, er af en sådan karakter, at det endnu ikke har kunnet skabe basis for en kulminerende kærlighedsevne, og de derfor heller ikke kan være i besiddelse af <i>en mod alle felter rettet tolerance</i> , så bliver de samme væsener nødsaget til eventuelt på flere felter endog at være mine <i>modstandere</i> , ganske uanfægtet af hvor meget de så end måtte ønske at være det modsatte.	1) Meningsforstyrrende fejl, manglende ord tilføjet iht. manuskriptet (rettet i 2003) 2) Mellemrum mangler (rettet i 2003)
Stk. 17, øverst	... at de ved oplevelsen eller sansningen sender <i>en strøm af varmebølger, en strøm af livskraft eller energi, en strøm af idéer, en strøm af længsel efter at repræsentere en større fuldkommenhed, en strøm af håb og tro på Forsynet eller Faderen, en strøm af guddommelig tilfredshed, harmoni og lykke, en uimodståelig kærlighedstrang eller forøget evne til at elske alt og alle</i> gennem det pågældende væsen.	... at de ved oplevelsen eller sansningen sender <i>en strøm af varmebølger, en strøm af livskraft eller energi, en strøm af idéer, en strøm af længsel efter at repræsentere en større fuldkommenhed, en strøm af håb og tro på Forsynet eller Faderen, en strøm af guddommelig tilfredshed, harmoni og lykke, en uimodståelig kærlighedstrang eller forøget evne til at elske alt og alle</i> gennem det pågældende væsen.	Kursiv sat (rettet i 2003)
Stk. 19, afs. 5	... har Faderen netop ved at gøre Livets Bog identisk med ovennævnte Redskab gjort denne til en mod nævnte Raab tilbagekastet Reflektion fra sit eget <i>uudtømmelige Visdomsprincip</i> og derved ladet " <i>Den evige Sandhed</i> " fremtræde i <i>en ny Inkarnation</i> , saaledes at <i>den kan blive ved med at lyse og varme ud over Verden i evig ungdommelig Skønhed, Kraft og Straaleglans</i> har Faderen netop ved at gøre Livets Bog identisk med ovennævnte redskab gjort denne til en mod nævnte råb tilbagekastet refleksion fra sit eget <i>uudtømmelige visdomsprincip</i> og derved ladet " <i>den evige sandhed</i> " fremtræde i <i>en ny inkarnation</i> , således at <i>den kan blive ved med at lyse og varme ud over verden i evig ungdommelig skønhed, kraft og stråleglans</i> .	1) Stavefejl (rettet i 2003) 2) Manglende anførselstegn tilføjet iht. manuskriptet (rettet i 2003)

Stk. 24, afs. 2, øverst	Efterhaanden som Menneskehedens Iagttagelsesevner eller Sansebegavelse blev mere og mere udviklet, blev den altsaa i Stand til at danne sig tilsvarende mere og mere fuldkomne Billeder af de to førstnævnte Realiteters Ophav, og ud fra dette lange Billedgalleri straalder det fuldkomneste og største Billede os smilende i Møde. Det er Verdensbegrebet " Gud " alle gode Tings formentlige Ophav.	Efterhånden som menneskehedens iagttagelsesevner eller sansebegavelse blev mere og mere udviklet, blev den altså i stand til at danne sig tilsvarende mere og mere fuldkomne billeder af de to fornævnte realiteters ophav, og ud fra dette lange billedgalleri stråler det fuldkomneste og største billede os smilende i møde. Det er verdensbegrebet " Gud ", alle gode tings formentlige ophav.	1) Meningsforstyrrende fejl rettet iht. manuskriptet (rettet i 2003) 2) Kommafejl (rettet i 2003)
Stk. 44, afs 1, øverst	Men da Væsernerne efter at have passeret begge en Spirals to Halvdele har ...	Men da væsenerne efter at have passeret begge en spirals to halvdele har ...	Stavefejl (rettet i 2003)
Stk. 54, midt	Saadanne Væseners Liv og Tilværelse maa naturligvis overfor det, det almindelige Jordmenneske forstaar ved Begrebet "levende Væsener" virke overordenlig uforstaaeligt eller fantastisk.	Sådanne væseners liv og tilværelse må naturligvis overfor det, det almindelige jordmenneske forstår ved begrebet "levende væsener", virke overordentlig uforståeligt eller fantastisk.	1) Kommafejl (rettet i 2003) 2) Stavefejl (rettet i 2003)
Stk. 85, midt	Og for at faa de Væsener, der levede i den dyriske Harmoni og Lykke eller den dyriske "Paradisets Have" til at forlade denne Tilstand, for at forhindre, at de samme Væsener ikke blev udelukket fra denne Vækst opad mod større Lys og Fuldkommenhed, <i>eksisterede der ikke noget andet Middel end netop dette, – at lade et højere Riges stærkere Lys begynde at skinne ind i Dyreriget.</i>	Og for at få de væsener, der levede i den dyriske harmoni og lykke eller den dyriske "paradisets have" til at forlade denne tilstand, for at forhindre, at de samme væsener [...] blev udelukket fra denne vækst opad mod større lys og fuldkommenhed, <i>eksisterede der ikke noget andet middel end netop dette, – at lade et højere riges stærkere lys begynde at skinne ind i dyreriget.</i>	Meningsforstyrrende fejl, ord slettet, (rettet i 1981)
Stk. 99, øverst	<i>Men derved tvinges yderligere dens Lov og Retsvæsen til at være inkonsekvent.</i>	<i>Men derved tvinges yderligere dens lov- og retsvæsen til at være inkonsekvent.</i>	Bindestreg tilføjet (rettet i 2003)
Stk. 106, margentekst	"Proletariatet", " Under "- og "Overklassen".	"Proletariatet", " under " og "overklassen".	Anførselstegn flyttet (rettet i 2003)
Stk. 109, midt	Vi bliver nemlig Vidne til, at denne " Frihed " ligefrem udgør en underminerende "Kræftsygdom" for selve Jordmenneskeheden, idet den er identisk med det i den daglige Tilværelse nu indtil Trivialitet omtalte <i>Lediggængeri</i> , som udtrykkes under Begrebet "Arbejdsløshed", der nu i stor Stil breder sig i alle Verdensdele.	Vi bliver nemlig vidne til, at denne " fritid " ligefrem udgør en underminerende "kræftsygdom" for selve jordmenneskeheden, idet den er identisk med det i den daglige tilværelse nu indtil trivialitet omtalte <i>lediggængeri</i> , som udtrykkes under begrebet "arbejdsløshed", der nu i stor stil breder sig i alle verdensdele.	Meningsforstyrrende fejl, rettet iht. manuskriptet (rettet i 2003)
Stk. 115, øverst	Da en nærmere Detaillering af den i Planetariget meget udvidede og ophøjede Verdensmoral ...	Da en nærmere detaljering af den i planetariget meget udvidede og ophøjede verdensmoral ...	Stavefejl (rettet i 2003)

Stk. 163, midt	<i>Det kan saaledes kun udvikles – ikke <u>diskuterer</u> – fra en lavere til en højere Bevidsthedsform.</i>	<i>Det kan således kun udvikles – ikke <u>dikterer</u> – fra en lavere til en højere bevidsthedsform.</i>	Meningsforstyrrende fejl, rettet iht. manuskriptet (rettet i 2003)
Stk. 186, midt	<i>Dette vil altsaa igen sige, at det fra at kunne opleve fysiske Kendsgerninger nu gennem sin Underbevidsthed er i Færd med [..] udvikle Organer eller Lege-mer, gennem hvilke det kan opleve aandelige eller “ikke-fysiske” Kendsgerninger.</i>	<i>Dette vil altså igen sige, at det fra at kunne opleve fysiske kendsgerninger nu gennem sin underbevidsthed er i færd med <u>at</u> udvikle organer eller legemer, gennem hvilke det kan opleve åndelige eller “ikke-fysiske” kendsgerninger.</i>	Meningsforstyrrende fejl, ord tilføjet iht. manuskriptet (rettet i 2003)
Stk. 189, øverst	<i>En saadan [..] Basis af en Erindringsmobilisering opstaaet dyberegaaende Genkendelse fremtræder i den daglige Tilværelse under Begrebet “Definition” eller “Analyse”.</i>	<i>En sådan <u>på</u> basis af en erindringsmobilisering opstået dyberegående genkendelse fremtræder i den daglige tilværelse under begrebet “definition” eller “analyse”.</i>	Meningsforstyrrende fejl, ord tilføjet iht. manuskriptet (rettet i 2003)
Stk. 195, midt	<i>... og bliver saaledes som Udtryk for den virkelige Sandhed uægte og usandfærdige og dermed identiske med “urene” Manifestation<u>er</u></i>	<i>... og bliver således som udtryk for den virkelige sandhed uægte og usandfærdige og dermed identiske med “urene” manifestation<u>er</u>.</i>	Manglende punktum (rettet i 2003)
Stk. 203, midt	<i>Dette vil altsaa igen sige, at Individet i saadanne Øjeblikke bliver i Stand til, om end endnu i ubevidst Form og saaledes alene i Kraft af Tiltræknings- og Frastødningsloven, at kunne udnytte sine virkelige højeste Aandserindringer til Fordel for Genkendelsesevnen Udstrækning til Genkendelse af nye højeste Aandsoplevelser, hvilken Genkendelse igen er det samme som “kosmisk Bevidsthed” eller “Klarsyn”, samtidigt med at det naturligvis ogsaa faar Evne til at udnytte samme høje Erindringsmateriale til Fordel for Skabelsen af nye Aandsbilledformationer og saaledes faar forøget <u>sine Skabeevner</u>.</i>	<i>Dette vil altså igen sige, at individet i sådanne øjeblikke bliver i stand til, om end endnu i ubevidst form og således alene i kraft af tiltræknings- og frastødningsloven, at kunne udnytte sine virkelige højeste åndsindringer til fordel for genkendelsesevnen udstrækning til genkendelse af nye højeste åndsoplevelser, hvilken genkendelse igen er det samme som “kosmisk bevidsthed” eller “klarsyn”, samtidigt med at det naturligvis også får evne til at udnytte samme høje erindringsmateriale til fordel for skabelsen af nye ånds billedformationer og således får forøget <u>sin skabeevne</u>.</i>	Rettelse foretaget i 1950.
Stk. 204, øverst	<i>204. Med Tilegnelsen af den permanente Intuitionsfunktion er Individet altsaa naaet saa langt i sin Udvikling, at det skal til at begynde bevidst at færdes med samme Lethed i de aandelige Sferer som den, med hvilken <u>de</u> ellers kun plejer at kunne bevæge sig i de fysiske Regioner.</i>	<i>204. Med tilegnelsen af den permanente intuitionsfunktion er individet altså nået så langt i sin udvikling, at det skal til at begynde bevidst at færdes med samme lethed i de åndelige sfærer som den, med hvilken <u>det</u> ellers kun plejer at kunne bevæge sig i de fysiske regioner.</i>	Skift ml. ental og flertal (rettet i 2003)

Stk. 222, margentekst	Væsenerne forlader en Trosverden for at træde ind i [...] Vidensverden.	Væsenerne forlader en trosverden for at træde ind i en vidensverden	Manglende ord tilføjet (rettet i 2003)
Stk. 243, nederst	<i>Da alle fysiske Bevægelser paa denne Grænse bliver lig "Intet", idet de ikke mere kan opleves under [...].] de fysiske Sanser, kan Bevægelsen ikke mere opleves som Bevægelse, men som "Idé", hvilket igen vil sige "Hensigt".</i>	<i>Da alle fysiske bevægelser på denne grænse bliver lig "intet", idet de ikke mere kan opleves under den fysiske dimension eller med de fysiske sanser, kan bevægelsen ikke mere opleves som bevægelse, men som "idé", hvilket igen vil sige "hensigt".</i>	Fejl formentlig opstået i sætteprocessen, manglende ord tilføjet iht. manuskriptet (rettet i 2003)

Exempel på fotnotsrättelser:

Sted	Tekst i 1. udgave	Tekst i rettet udgave	Kommentar
LB5, stk. 1875, øverst	<i>Vi har i D-, E- og F-Mennesket set de særligt graverende Afsporinger. (1947)</i>	<i>Vi har i D-, F- og G-mennesket set de særligt graverende afsporinger. (2003)</i> Forsøgt rettet i 1972, desværre forkert: <i>Vi har i D-, E- og G-Mennesket set de særligt graverende Afsporinger.</i>	Det fremgår tydeligt af stk. 1866, at E-mennesket ikke hører til de særligt graverende afsporinger.
LB6, stk. 2029, øverst	<i>Dernæst ser det, hvorledes den fysiske Mineralmaterie danner vor Klode eller kosmiske Opholdssted. Og med Iagttagelsen af dette begynder det at se ind i det tredie Kosmos, nemlig Mikrokosmos. Vi ved allerede, at nævnte Klode er en Stjerne ligesom de andre lysende Stjerner i det umaadelige Rum, vi har Udsigt til igennem Nattens Mørke, og som vi kalder Stjernehimlen. (1952)</i>	<i>Dernæst ser det, hvorledes den fysiske Mineralmaterie danner vor Klode eller kosmiske Opholdssted. Og med Iagttagelsen af dette begynder det at se ind i det tredie Kosmos, nemlig Makrokosmos. Vi ved allerede, at nævnte Klode er en Stjerne ligesom de andre lysende Stjerner i det umaadelige Rum, vi har Udsigt til igennem Nattens Mørke, og som vi kalder Stjernehimlen. (1984)</i>	Det fremgår tydeligt af konteksten før og efter, at der menes "makrokosmos".
Bisættelse, kap. 43, afs. 1, øverst	Tænkning er en gennem individets hjerter- og nerveorganer koncentreret udløsning af "overfysiske" kræfter. TJEK ordlyd i 1951	Tænkning er en gennem individets hjerne- og nerveorganer koncentreret udløsning af "overfysiske" kræfter. (1978)	Rettelse ifølge rettelsesblad til Bisættelse.
DEV 1, symbol 4, afs. 7, midt	De hvide og violette felter på dette afsnit udgør som nævnt de levende væseners jeg og under- bevidsthed. (1963)	De hvide og violette felter på dette afsnit udgør som nævnt de levende væseners jeg og over bevidsthed. (2001)	Rettet af Martinus i hans egen bog fra mindestuerne.

Bilaga 2. Rättningsblad till *Bisättning* vid bokens återutgivning år 1978.
Underskrivet av Martinus och Bertil Ekström.

Angående foretagne rettelser

Til bestyrelsens vejledning meddeles at der, efter gennemgang med Martinus den 4. ds., i bogen "*Bisættelse*" er foretaget nedenstående rettelser. Korrekturfejl der ikke har forandret ordenes betydning er ikke medtaget. Der refereres til udgaven 1951.

<u>Kap.</u>	<u>side</u>	<u>linje</u>	<u>står</u>	<u>ændret til</u>
15	25	*27	det	de
22	34	8	udform	urform
40	61	2	Biblen	Bibelen (gennemgående)
43	64	14	hjerterorganer	hjerneorganer
46	69	28	mennesker befængte med	mennesker er befængte med
60	85	8	lille jeg	jeg
63	89	8-9	forskellig livsbetingelse	forskellige livsbetingelser
89	125	13	fremtiden	fremtræden
90	127	15	det vedføjede symbol	symbol side 139
95	135	8	resten	rester
101	142	13	i forrige nummer af " <i>Kosmos</i> "	i kapitel 91
103	143	29	tilstrækkelige	tilstrækkeligt
103	144	20	en art Gud i et univers	en art gud i et univers
124	166	1	såvel som " <i>Kosmos</i> " og alt	såvel som alt
144	185	8	som den bærende	som de bærende
146	187	17	En forbindelse	Den forbindelse
146	188	17	kloders menneskers	menneskers
156	200	5	redskab, afløses af et nyt	redskab, der afløses af et nyt
159	204	29	undgå af minde alle for meget	undgå at minde alt for meget
188	233	8	Det	De
192	238	4	givent øjeblik	givet øjeblik
196	240	30	holdes bundne	holdes bundet
201	247	1	felter, fået	felter, som har fået

*/ regnet fra kolumnens overkant med måleenheden i brevets højre kant

Desuden er der i en del tilfælde - også hvor brugen har været svingende - store bogstaver erstattet med små, fx: jorden, den store fødsel, den hellige ånd, jeget (hvor ' er fjernet).

Ved en del begreber varierer brugen af citationstegn. På grund af tidsmangel er disse nu kun konsekvent fjernet omkring: Livets Bog og jeget (og dets forskellige former).

Instituttet den 16 april 1978.

P.S. Der gøres opmærksom på, at der inden det seneste genoptryk af Livets Bog V, VI og VII - åren 1972-74 - sammen med Martinus blev foretaget en del lignende rettelser, som dog ikke er noteret andet steds end i bøgerne.
Ved nyudgivelsen af Logik 1976 var der ikke tid til en modsvarende gennemgang.

ds